JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Râșcani)
Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Kiev 3, MD-2068
Email: jrc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 43-80-02
www.jc.instante.justice.md

Dosarul nr. 3-948/2023
2-23055155-12-3-13042023

Ieșire Nr. 06-1-722
"06" martie 2026

Curții Constituționale a Republicii Moldova,
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, 28
e-mail: secretariat@constcourt.md

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, Vă expediază copia încheierii nr. 3-948/2023 (2-23055155-12-3-13042023) din 06 martie 2026 cu privire la realizarea controlului constituționalității normelor prevăzute la art. 103 alin. (910) și art. 124 alin. (21) din Codul fiscal, sub aspectul corespunderii cu art. 1 alin. (3), art. 16, art. 20, art. 23, art. 26, art. 46 și art. 54 din Constituție, în cauza de contencios administrativ înaintată de S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. împotriva Biroului Vamal Chișinău, Serviciului Vamal al Republicii Moldova, terț S.C. „AIM Handling" S.R.L., cu privire la anularea actelor administrative.

Anexe:
- Copia încheierii din 06 martie 2026 pe 6 file;
- Sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 11 file;
- Copia cererii de chemare în judecată cu anexe pe 11 file;
- Copia referinței pe 17 file.

Judecătorul Ina Pruteanu

09:40
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 509
"12" 03 2026

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și prelucrează date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi făcută doar în condițiile Legii nr.133 din 08 iulie 2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

LUKOIL

LUKOIL-Moldova SRL

Nr. C10/128 data 11.02.26

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

REPUBLICA MOLDOVA
MD-2004 mun. Chișinău str. Al. Lăpușneanu nr. 28

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate
(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție)

Republica Moldova,
MD-2012, Chișinău,
str. Columna, 92

tel.: 37322-212290
37322-213808
fax: 37322-212040

0014045

I. Subiectul sesizării

„Lukoil-Moldova" S.R.L., cu sediul în mun. Chișinău, str. Columna nr. 92

II. Instanța de Judecată

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani
Judecător Pruteanu Ina, dosar nr. 2-23055155-12-3-13042023
mun. Chisinau, str. Kiev nr.3

III. Cazul dedus judecății instanței de drept comun

1. Conform Contractului privind livrarea combustibilului reactiv nr. 685/39 din 01.01.2012 LUKOIL-Moldova SRL s-a obligat să livreze, iar AIM Handling SRL să recepționeze și să facă plata prețului combustibilului reactiv destinat pentru alimentarea aeronavelor.
2. "LUKOIL-Moldova" SRL a vîndut către AIM Handling SRL combustibil reactiv în perioada anilor 2018-2021 fără calcularea TVA și acciza aferentă conform art. 103, alin. 9^{10} și art.124, alin. 21 din Codul Fiscal al RM nr. 1163/1998 (în continuare Codul Fiscal) care stipulează că se scutește de TVA fără drept de deducere și, respectiv, de acciză importul combustibilului, destinat aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri.
3. În conformitate cu procesul-verbal de examinare preliminară a rezultatelor auditului postvămuire nr. 07.22/1 din 11.11.2022 emis de Biroul Vamal Centru, a fost constatat că destinația vamală finală pentru Jet-Fuel nu a fost respectată, fiind utilizat în alte scopuri decît cele prevăzute la momentul vămuirii cu acordarea tratamentului tarifar favorabil, pe motivul destinației finale – aprovizionarea aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri.
4. Potrivit concluziei din actului de audit postvămuire nr. 07.22/3 din 29.11.2022 emis de Biroul Vamal Centru: "În rezultatul efectuării controlului ulterior prin audit postvămuire privind corectitudinea respectării destinației finale conform declarațiilor vamale în detaliu perfectate în perioada **anilor 2018-2021**, depuse de către "Lukoil Moldova" SRL la importul "JET FUEL PETROL REACTOR JET A1" care au beneficiat de tratament tarifar favorabil (802), avînd destinația finală aprovizionarea aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, s-a constatat faptul transmiterii și utilizării mărfurilor vizate, contrar prevederilor art.35 Cod Vamal nr.1149-XIV din 20.07.2000, art.103 alin. (9^{10}) și art.124 alin. (21) Cod Fiscal. Astfel, în temeiul art.35, art.127 indice 5 alin.(1) lit.c), art.127 indice 13, art.181 indice 1, art.202 indice 2, art.202 indice 3 alin.(2) lit.e), art.202 indice 7 din Codul Vamal al RM, Legea nr.1149-XIV din 20.07.2000, urma a fi întocmită Decizia de Regularizare prin care se vor recalcula obligații vamale în sumă totală de 5 157 924,70 lei (taxa pentru proceduri vamale-553,60 lei, Acciz- 3 196 175,16 lei, TVA- 1 961 195,94 lei) și majorarea de întîrziere care va fi calculată în conformitate cu art. 129 indice 5, alin.(1), lit.c) al Codului Vamal nr. 1149-XIV din 20.07.2000 și art. 228 al Codului Fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.1997."
5. De asemenea, indiferent de argumentele și probele aduse de Societate, Biroul Vamal Chișinău a emis următoarele acte:
   - **Decizia de regularizare nr. 2499 din 29.12.2022** prin care au fost recalculate obligații vamale în sumă de 3 808 272,27 lei, inclusiv penalitatea în mărime de 808 209,16 lei pentru neutilizarea combustibilului reactiv în alimentarea aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri,

realizat în perioada octombrie 2018 – 2021 întreprinderii „AIM Handlig" SRL.

- **Decizia de regularizare nr. 2498 din 29.12.2022** au fost recalculate obligații vamale în sumă de 949 990,26 lei, inclusiv penalitatea în mărime de 260 559,30 lei pentru contabilizarea pierderilor tehnologice (perisabilitate) a combustibilului reactiv, care nu a fost utilizat conform destinației prevăzute inițial la acordarea facilităților vamale și fiscale.

6. La 13.04.2023, „Lukoil-Moldova" S.R.L a depus cererea de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, Biroul Vamal Centru, intervenient accesoriu AIM Handling SRL, cu privire la anularea actelor administrative: Deciziile de regularizare nr. 2498 și 2499 din 29.12.2022 emise de Biroul Vamal Chișinău și Decizia Consiliul de soluționare a disputelor din cadrul Serviciul Vamal nr. 9 din 07.03.2023.

IV. Obiectul sesizării

7. În conformitate cu art. 103 alin. 9^{10} Cod Fiscal „Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri."
8. Conform art. 124 alin (21) Codul Fiscal „ Se scutește de acciză importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri."
9. Prevederile menționate au fost introduse, inițial prin Legea nr. 172/2018 pentru modificarea unor acte legislative în următoarele componente art. 103 alin. (9^{10}) „Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, precum și importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012410-271012590, 271019430-271019480, 271020110-271020190 și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal, destinate aprovizionării la ieșirea din țară, în limitele capacității rezervorului mijlocului de transport." și art. 124 alin. (21) „Se scutește de acciză importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, precum și importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012410-271012590, 271019430-271019480, 271020110-271020190 și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal, destinate aprovizionării la ieșirea din țară, în limitele capacității rezervorului mijlocului de transport."
10. Înainte de adoptarea Legii nr. 172 din 27.07.2018, regimul fiscal pentru combustibilul destinat aprovizionării aeronavelor era structurat, în principal, prin mecanisme de **restituire a accizelor** pentru produsele petroliere livrate pentru alimentarea aeronavelor, fără o condiționare expresă de sintagma „transport internațional de mărfuri și pasageri" și fără o delimitare atât de rigidă între tipuri de zboruri sau configurații contractuale. Practic, accentul era pus pe destinația obiectivă – alimentarea aeronavelor – nu pe calificări suplimentare greu de verificat. Astfel conform art. 125 alin. 2^2 Cod fiscal (versiune în vigoare din 17.08.2018) „Suma accizelor achitată la importul mărfurilor supuse accizelor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210 se restituie ulterior, în modul stabilit de Guvern, agenților economici care livrează aceste mărfuri pentru alimentarea aeronavelor."
11. Ulterior, prevederile art. 103 alin. 9^{10} și art. 124 alin. 21 din Legea 172/2018 au fost abrogate prin Legea nr. 119 din 04.09.2019 pe motiv că din documentele plasate pe

pagina web a Parlamentului aferente legii în cauză, rezultă că avizul Guvernului a fost unul negativ în partea „ce ține de scutirea de TVA fără drept de deducere și acciză a produselor petroliere respective în zona de control vamal de la frontiera de stat și la posturile vamale interne de control".

12. Prin Legea nr. 119 din 04.09.2019 s-a renunțat la componenta referitoare la zona de control vamal și s-a restrâns sfera de aplicare a scutirilor, păstrându-se doar referința la aeronavele implicate în transportul internațional. Într-un interval foarte scurt (2018–2019), textele care stau la baza regimului de scutire au suferit modificări succesive, cu implicații directe asupra contribuabililor din sectorul produselor petroliere.
13. De asemenea, prin Hotărârea nr. 23 din 10.10.2019, Curtea Constituțională a decis că la momentul adoptării prezentei hotărâri aceste norme sunt expuse în redacția Legii nr. 119 din 4 septembrie 2019, și textele contestate de autorul sesizării ca nefiind acceptate de către Guvern nu se mai regăsesc și necesitatea examinării constituționalității acestora a decăzut. Prin urmare, reieșind din faptul că prevederile contestate au fost abrogate, Curtea a dispus sistarea procesului în această parte a sesizării.
14. În acest, sens menționăm că prin prezenta excepție se sesizează Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea prevederile art. 103 alin. 9^{10} și art. 124 alin. 21 Cod fiscal doar în partea ce ține de sintagma **„transportul internațional de mărfuri și pasageri"** prevăzută la scutirea de TVA și acciză la importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor, ci nu în partea ce ține de „ scutirea de TVA fără drept de deducere și acciză a produselor petroliere respective în zona de control vamal de la frontiera de stat și la posturile vamale interne de control".
15. Pentru claritate, evoluția reglementării normelor respective a avut următoarea consecutivitate:
    - înainte de adoptarea Legii nr. 172/2018, art. 125 alin. 2^2 Cod fiscal din 17.08.2018 prevedea că „Suma accizelor achitată la importul mărfurilor supuse accizelor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210 se restituie ulterior, în modul stabilit de Guvern, agenților economici care livrează aceste mărfuri pentru alimentarea aeronavelor."
    - prin Legea 172/2018, au fost introduse art. 103 alin alin. 9^{10} și art. 124 alin. 21 Cod fiscal care prevedeau „Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, precum și importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012410-271012590, 271019430-271019480, 271020110-271020190 și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal, destinate aprovizionării la ieșirea din țară, în limitele capacității rezervorului mijlocului de transport." și „Se scutește de acciză importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, precum și importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012410-271012590, 271019430-271019480, 271020110-271020190 și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal, destinate aprovizionării la ieșirea din țară, în limitele capacității rezervorului mijlocului de transport.".
    - prin Legea 119/2019, au fost abrogate prevederile anterioate și introduse în versiunea în vigoare și în prezent „Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri." și „Se scutește de acciză importul

mărfurilor de la poziţiile tarifare 271012310, 271012700 şi 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internaţional de mărfuri şi pasageri."

16. O confirmare a faptului că art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21), în forma actuală, nu sunt pe deplin corelate cu principiile constituţionale ale calităţii legii şi ale securităţii juridice este că, deşi ele pretind să reglementeze exhaustiv regimul de scutire pentru combustibilul destinat aviaţiei, nu definesc noţiuni esenţiale precum „aeronave implicate în transportul internaţional", „destinaţia finală a combustibilului" sau standardul probatoriu necesar pentru confirmarea acestei destinaţii. Aceste elemente au fost lăsate, în fapt, la latitudinea Serviciului Vamal, care, prin practică şi instrucţiuni interne, a completat şi a reinterpretat legea, generând, astfel, un risc sporit de atingere a drepturilor contribuabililor.
17. Mai mult decât atât, prin actele de audit postvămuire şi deciziile de regularizare emise în privinţa „LUKOIL-Moldova" S.R.L., Serviciul Vamal a operat cu propriile sale criterii privind modul „corect" de utilizare a combustibilului scutit, fără ca aceste criterii să fie prevăzute expres în art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21) sau într-un alt act normativ cu forţă de lege.
18. În cauza „LUKOIL-Moldova" S.R.L. vs Serviciul Vamal, actele de constatare (actul de audit, deciziile de regularizare) au fost întocmite în baza unei interpretări foarte restrictive a art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21), interpretare care nu se regăseşte nici în textul Codului fiscal, nici în expunerea de motive a legilor de modificare. În acest fel, este erodată încrederea contribuabilului în faptul că scutirile fiscale pot fi aplicate în mod stabil şi coerent, iar standardul probator este împins dincolo de ceea ce poate fi rezonabil solicitat în practică (de exemplu, urmărirea „fiecărui litru" de combustibil până la nivelul fiecărui zbor individual, într-un domeniu tehnic deosebit de complex).
19. Astfel, prin modul de redactare şi prin lipsa unor criterii clare în lege, art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21) lasă loc unei marje largi de apreciere pentru administraţie, marjă care s-a concretizat în cazul de faţă în reinterpretarea retroactivă a scutirilor şi în recalcularea unor sume foarte mari de TVA, accize şi penalităţi. Normele contestate devin, astfel, un instrument prin care autoritatea poate, practic, să reproiecteze ex post consecinţele fiscale ale unor operaţiuni pe care anterior le-a acceptat, ceea ce contravine principiului securităţii juridice.
20. De asemenea, introducerea sintagmei „implicate în transportul internaţional de mărfuri şi pasageri" în art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21), atât prin Legea nr. 172/2018 şi Legea 119/2019 fără o expunere clară a motivelor şi fără o definire adecvată, creează un tratament diferenţiat nejustificat între combustibilul utilizat pentru zboruri internaţionale şi combustibilul utilizat pentru zboruri tehnice, de poziţionare, de mentenanţă sau alte operaţiuni indispensabile funcţionării aceleiaşi aeronave. Din punct de vedere economic, vorbim despre acelaşi produs, destinat aceleiaşi activităţi aeronautice, dar tratat fiscal diferit în baza unor criterii normative obscure.
21. Cu atât mai mult atât în procesul de legiferare a Legii nr. 172/2018 cât şi a Legii 119/2019 nu sunt îndeplinite condiţiile principale stipulate la art. 30 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative (în vigoare din 12.06.2018) care prevede „Concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmeşte nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr. 1, care va cuprinde cel puţin următoarele compartimente:

    a) denumirea sau numele autorului şi, după caz, a participanţilor la elaborarea proiectului actului normativ;

    b) condiţiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ şi finalităţile urmărite;

c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
e) fundamentarea economico-financiară;
f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare;"

22. Reieșind din nota informativă a proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative, unterior Legea 172/2018, de pe https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/4229/language/ro-RO/Default.aspx reiese următoare fundamentare a proiectului de lege „întru executarea articolului 85 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale ar.181/2014, și conține, în fond, propuneri de modificare și completare a unor acte legislative în vederea aducerii în concordanță cu prevederile legii sus-menționate."
23. **Dar** nu există, în actele pe care le avem, o **justificare detaliată, concretă și verificabilă** pentru introducerea art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21), mai ales pentru: introducerea și limitarea la sintagma „transportul internațional de mărfuri și pasageri", lipsa unui mecanism clar și previzibil de evidență și control al destinației, proporționalitatea și caracterul nediscriminatoriu al facilității. Tocmai această **lipsă de justificare clară în procesul legislativ** redă lipsa constituționalității reieșind din art. 23, 46, 54, 126 Constituție – calitatea legii, claritate, previzibilitate, proporționalitate, tratament egal în materie fiscală.
24. Reieșind din nota informativă a proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative, uдterior Legea 119/2019, de pe https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/4612/language/ro-RO/Default.aspx reiese următoarea linie de justificare: „asigurarea unei echități fiscale prin uniformizarea regimurilor de impozitare aplicabile în legislația fiscală și vamală" și aliniere la ACQUIS-ul comunitar. De asemenea ca „temeiurile inițierii" se invocă: în prezent mărfurile vândute duty-free (inclusiv produse petroliere) se bucură de scutiri TVA/accize → „lipsă de uniformitate fiscală" și „premise pentru concurență neloială", de asemenea, se indică că se vrea ca mărfurile comercializate pe teritoriul RM și în zonele vamale din țară să aibă același tratament fiscal. Totodată acest act este doar despre „anularea scutirii de TVA și acciză pentru mărfurile petroliere comercializate în zona vamală de control". Însă **nu rezultă** o justificare specifică pentru menținerea exactă a scutirii pentru Jet Fuel doar pentru „aeronave implicate în transport internațional".
25. Cu atât mai mult, în partea ce ține de cadrul normativ al Uniunii Europene, potrivit Capitolul 7 „Scutiri legate de transportul internațional", în special art. 148 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată menționează: "Statele membre scutesc următoarele operațiuni:
    (e) livrarea de bunuri pentru alimentarea și aprovizionarea aeronavelor utilizate de companiile aeriene care efectuează în principal transport internațional cu plată;
    (f) livrarea, modificarea, repararea, întreținerea și închirierea aeronavelor prevăzute la litera (e) și livrarea, închirierea, repararea și întreținerea echipamentelor încorporate sau utilizate pe aeronavele respective;
    (g) prestarea altor servicii decât cele prevăzute la litera (f), pentru satisfacerea nevoilor directe ale aeronavelor prevăzute la litera (e) sau a încărcăturilor lor."
26. Deducem că, este scutit de plata TVA în statele membre a UE, combustibilul aerian la alimentarea aeronavelor utilizate de companiile aeriene care efectuează în principal transport internațional cu plată, inclusiv combustibilul necesar prestării unor servicii pentru satisfacerea nevoilor directe ale aeronavelor respective.

27. Dacă o navă utilizată în principal pentru transport internațional cu plată se alimentează cu combustibil aerian cu ocazia deservirii sau reparației (satisfacerea nevoilor directe), operațiunea la fel cade sub incidența normei menționate.
28. Respectiv, aplicarea normelor din Codul Fiscal în sensul neacordării facilităților la alimentare cu combustibil reactiv cu ocazia lucrărilor de reparație sau întreținere, reprezintă o practică defectuoasă a aplicării scopului pentru care au fost adoptate aceste norme – facilitarea traficului aerian internațional prin Republica Moldova. Considerăm că satisfacerea oricăror nevoi directe ale aeronavelor implicate în transport internațional cu plată, însoțite de alimentare cu combustibil sunt operațiuni scutite de TVA și aaciză, este singura modalitate de interpretare care asigură coeziunea cu legislația europeană, cu care de altfel trebuie armonizată legislația internă.
29. Deci, indicarea în nota informativă a proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative, ulterior Legea 119/2019, a faptului că „prin adoptarea proiectului se va asigura alinierea politicii și legislației naționale privind domeniul fiscal și vamal la ACQUIS-ul comunitar" nu corespunde realității.
30. Astfel, în procesul de legiferare atât a Legii 172/2018 ca lege inițială, cât și a Legii 119/2019, ca legea de bază în introducerea în codul fiscal a art. 103 alin. 9^{10} și art. 124 alin. 21 nu s-a explicat de ce s-a trecut, în 2018, de la regimul de restituire a accizelor (fără condiția „internațional") la noul regim cu condiția „internațional" și cum trebuie aplicată în concret această condiție și ce se întâmplă cu zborurile tehnice, de poziționare, mentenanță etc.
31. Drept, urmare a celor menționate, reiese că nu a fost îndeplinit în principal criteriul important pentru notele informative menționate, adică **„principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi"**
32. Lipsa unei justificări specifice și transparente pentru această diferențiere, în actele de fundamentare ale Legii nr. 119/2019, amplifică riscul ca art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) să fie aplicate arbitrar sau discriminatoriu. Contribuabilii nu cunosc, în mod clar, de ce anumite scenarii de utilizare a combustibilului sunt excluse de la scutire, deși servesc aceeași finalitate (asigurarea operării aeronavelor care efectuează transport internațional).
33. Toate aceste elemente – modificări frecvente într-un interval scurt, lipsa unei definiri clare a noțiunilor esențiale, completarea prin practică administrativă și lipsa unei fundamentări adecvate – determină un cadru normativ instabil, care nu permite contribuabililor, inclusiv „LUKOIL-Moldova" S.R.L., să își organizeze conduita economică în mod previzibil și să își dimensioneze corect riscurile fiscale.
34. În consecință, art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) din Codul fiscal, în forma actuală și în contextul normativ în care au fost adoptate și aplicate, afectează principiile legalității, securității juridice, egalității în fața legii și proporționalității în materie de sarcini fiscale și sancțiuni pecuniare, impunând contribuabililor un cadru normativ opac și volatil.
35. Sub acest aspect, normele contestate nu doar că permit, ci chiar favorizează apariția unor practici administrative divergente și imprevizibile, astfel încât contribuabili aflați în situații similare pot fi tratați diferit în funcție de interpretarea circumstanțială a Serviciului Vamal sau de momentul în care are loc auditul postvămuire. Această lipsă de coerență și stabilitate subminează încrederea în sistemul fiscal și contravine exigențelor constituționale privind calitatea legii.
36. Prin urmare, se impune constatarea de către Curtea Constituțională că art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) Cod fiscal, în redactarea lor actuală și în interpretarea permisă de modul în care au fost fundamentate și aplicate, nu corespund standardelor de claritate, previzibilitate, nediscriminare și proporționalitate, reprezentând o sursă de

insecuritate juridică şi de ingerinţe nejustificate în patrimoniul contribuabililor de bună-credinţă.

V. Norme constituţionale incidente.

Articolul 1
Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile lui, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate.

Articolul 16
Egalitatea

(1) Respectarea şi ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
(2) Toţi cetăţenii Republicii Moldova sunt egali în faţa legii şi a autorităţilor publice, fără deosebire de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenenţă politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20
Accesul liber la justiţie

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime.
(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle. În acest scop statul publică şi face accesibile toate legile şi alte acte normative.

Articolul 26
Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.
(2) Fiecare om are dreptul să reacţioneze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor şi libertăţilor sale.

Articolul 46
Dreptul la proprietate privată şi protecţia acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum şi creanţele asupra statului sunt garantate.

Articolul 54
Restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului.
(2) Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei.
(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
(4) Restrângerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii.

VI. Argumentele ingerinţei în drepturile constituţionale

37. **Calitatea legii fiscale și previzibilitatea normei (art. 23 și art. 1 alin. (3)).** Sintagma „aeronave implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri" nu este definită de Codul fiscal și nu rezultă cu claritate dacă se referă la operatorii aerieni, la tipul aeronavei, la tipul de zbor sau la activitatea predominantă a companiei. Normele nu stabilesc nici ce se înțelege prin „destinația finală" a combustibilului și ce probatoriu trebuie să dețină contribuabilul pentru a demonstra eligibilitatea scutirii.
38. În practică, autoritatea vamală a interpretat inițial aceste dispoziții în sensul că permit aplicarea scutirii pentru livrările de Jet Fuel către rezidentul Aeroportului Internațional Liber Mărculești, pentru aprovizionarea aeronavelor care efectuează zboruri internaționale, acceptând declarațiile vamale și documentele aferente fără obiecții. Ulterior, în urma auditului postvămuire, aceleași dispoziții au fost reinterpretate, iar scutirea a fost anulată retroactiv pentru mai mulți ani.
39. O astfel de evoluție demonstrează lipsa de claritate și previzibilitate a normei fiscale. Contribuabilul de bună-credință nu poate anticipa, în mod rezonabil, că un regim fiscal acceptat de autorități pe o perioadă îndelungată va fi, ulterior, retractat printr-o nouă interpretare a aceluiași text legal. Aceasta contravine cerințelor de calitate a legii și securitate juridică derivate din art. 23 și art. 1 alin. (3) din Constituție.
40. **Caracterul discriminatoriu și tratamentul diferențiat față de regimul anterior (art. 16 și art. 54).** Anterior introducerii art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21), Codul fiscal prevedea un regim în care accizele achitate la importul anumitor produse petroliere erau restituite atunci când combustibilul era livrat pentru aprovizionarea aeronavelor. Regimul nu făcea o distincție expresă între zborurile interne și cele internaționale și nu condiționa scutirea de o anumită configurație contractuală.
41. Noile norme introduc un criteriu restrictiv suplimentar, limitând scutirea la combustibilul destinat aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional. În același timp, ele nu oferă criterii clare pentru a determina momentul și modul în care combustibilul este asociat unor zboruri internaționale sau operațiuni conexe (zboruri tehnice, de poziționare, mentenanță).
42. Rezultatul este un tratament diferențiat nejustificat: aceeași cantitate de combustibil, utilizată în final pentru nevoile directe ale unei aeronave care operează internațional, poate fi tratată diferit în funcție de modul în care autoritatea califică ex post destinația sa sau de particularitățile contractuale ale lanțului de aprovizionare. Aceasta generează o discriminare între contribuabili aflați în situații comparabile, contrar art. 16 din Constituție, și o restrângere disproporționată a exercițiului drepturilor patrimoniale, contrar art. 54.
43. **Lipsa unei fundamentări adecvate în procedura legislativă art. 23 din Constituție.** Art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) au fost introduse definitiv prin Legea nr. 119/2019. În dosarul legislativ al proiectului de lege, nota informativă și rapoartele comisiilor parlamentare oferă doar o justificare generică pentru introducerea scutirilor, fără a explica în mod concret de ce a fost aleasă exact sintagma „transport internațional" și cum se vor aplica în practică aceste facilități.
44. Nu există o analiză distinctă a efectelor economice și bugetare ale celor două norme contestate, nici o explicație pentru diferențierea față de regimul anterior, care nu condiționa scutirea de caracterul internațional al transportului. Această lipsă de fundamentare specifică contravine exigențelor de calitate a legii și transparență în elaborarea politicii fiscale.
45. **Ingerința disproporționată în dreptul de proprietate (art. 46 și art. 54).** Aplicarea art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21), în interpretarea Serviciului Vamal, a condus la recalcularea TVA, accizelor și penalităților pentru mai mulți ani, în sumă totală de peste

5 000 000 lei. Aceasta reprezintă o ingerință severă în dreptul de proprietate al Societății.

46. Ingerința se bazează pe o reinterpretare discriminatorie a unor norme lipsite de claritate, în condițiile în care contribuabilul a acționat pe baza textului legii și a practicii administrative existente la momentul livrărilor. În absența unei reglementări clare și a unei fundamentări adecvate a modificării regimului fiscal, ingerința nu poate fi considerată proporțională și necesară într-o societate democratică, astfel cum impune art. 54 din Constituție.

VII.Legătura dintre dispozițiile contestate și cauza concretă.

47. Dispozițiile art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) constituie temeiul juridic direct al Actului de audit postvămuire nr. 07.22/3 din 29.11.2022 care drept consecință au dus la emiterea deciziilor de regularizare nr. 2498 și 2499 din 29.12.2022 emise de Biroul Vamal Chișinău și Decizia Consiliul de soluționare a disputelor din cadrul Serviciul Vamal nr. 9 din 07.03.2023 și contestate de „LUKOIL-Moldova" S.R.L. în fața Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. Instanța nu poate soluționa litigiul fără a aplica aceste dispoziții, în forma și interpretarea actuală.
48. Dacă Curtea Constituțională va declara aceste dispoziții neconstituționale, în tot sau în parte, sau va stabili o interpretare conformă Constituției care să excludă aplicarea lor discriminatorie, temeiul principal al deciziilor de regularizare va fi înlăturat sau modificat esențial. Prin urmare, excepția de neconstituționalitate este determinantă pentru soluționarea cauzei principale.
49. Conform art. 12^1, alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă „(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate."
50. În primul rând, obiectul excepției îl constituie dispoziții dintr-o lege organică – Codul fiscal al Republicii Moldova (art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21)) – care intră în categoria actelor normative menționate la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.
51. În al doilea rând, excepția este ridicată de „LUKOIL-Moldova" S.R.L., parte în litigiul aflat pe rolul instanței de drept comun (acțiune în contencios administrativ împotriva Serviciului Vamal privind anularea deciziilor de regularizare a TVA, accizelor și penalităților), astfel încât cerința privind titularul excepției este respectată.
52. În al treilea rând, normele criticate sunt direct aplicabile în soluționarea cauzei: Serviciul Vamal s-a întemeiat pe art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) din Codul fiscal pentru a recalifica regimul de scutire aplicat livrărilor de combustibil reactiv și pentru a emite deciziile de regularizare contestate, iar instanța de fond este chemată să aplice aceleași dispoziții pentru a decide asupra legalității acestor acte administrative. Fără a clarifica constituționalitatea normelor respective, instanța nu poate soluționa în mod efectiv litigiul privind sarcina fiscală impusă „LUKOIL-Moldova" S.R.L. și, implicit, ingerința în dreptul său de proprietate și în securitatea raporturilor juridice.

53. În al patrulea rând, asupra dispoziţiilor contestate nu există, după cunoştinţa subsemnatului, o hotărâre anterioară a Curţii Constituţionale care să fi statuat în mod direct asupra compatibilităţii art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21) Cod fiscal, în forma lor actuală, cu art. 1 alin. (3), art. 16, art. 23, art. 46 şi art. 54 din Constituţie. Eventuala jurisprudenţă anterioară referitoare la pachetele de politici bugetar-fiscale nu a examinat aceste alineate din perspectiva criticilor formulate în prezenta cauză, astfel încât nu este incident motivul de respingere pentru existenţa unei jurisprudenţe precedente pe acelaşi obiect şi aceleaşi motive.
54. În fine, condiţia prevăzută la art. 121 alin. (5) din Codul de procedură civilă este, de asemenea, realizată, întrucât cererea de chemare în judecată a „LUKOIL-Moldova" S.R.L. împotriva Serviciului Vamal a fost primită şi se află în curs de examinare în faţa Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani, iar litigiul nu a fost încă soluţionat definitiv. Prin urmare, prezenta excepţie de neconstituţionalitate se încadrează integral în filtrul de admisibilitate stabilit de normele procedurale incidente privind sesizarea Curţii Constituţionale prin intermediul instanţelor de drept comun.
55. Astfel, reieşind din motivele de fapt şi de drept, expuse supra, fiind constatate toate cele 4 condiţii necesare pentru a sesiza Curtea Constituţională în temeiul art. 135, alin.(1) lit.a) şi g) din Constituţie,

SOLICITĂM:

1. Admiterea prezentei sesizări privind excepţia de neconstituţionalitate.
2. A ridica excepţia de neconstituţionalitate în faţa Curţii Constituţionale în vederea verificării constituţionalităţii normelor prevăzute la art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21), sub aspectul corespunderii cu art. 1 alin. (3), art. 16, art. 20, art. 23, art. 26, art. 46 şi art. 54 din Constituţie.
3. A declara neconstituţională norma art. 103 alin. 9^{10} Cod Fiscal „Se scuteşte de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la poziţiile tarifare 271012310, 271012700 şi 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internaţional de mărfuri şi pasageri."
4. A declara neconstituţională norma art. 124 alin (21) Codul Fiscal „ Se scuteşte de acciză importul mărfurilor de la poziţiile tarifare 271012310, 271012700 şi 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internaţional de mărfuri şi pasageri."

DECLARAŢIE ŞI SEMNĂTURĂ

56. Declar pe onoare că informaţiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

Cu respect,

Director Isayev Feyruz

Ex.: N. Şandrovschi

Dosarul nr. 3-948/2023
2-23055155-12-3-13042023

ÎNCHEIERE

06 martie 2026 mun. Chișinău

Judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, Ina Pruteanu, specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, studiind cererea reclamantei S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza de contencios administrativ înaintată de S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. împotriva Biroului Vamal Chișinău, Serviciului Vamal al Republicii Moldova, terț S.C. „AIM Handling" S.R.L., cu privire la anularea actelor administrative,

c o n s t a t ă :

La 13 aprilie 2023, S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. a înaintat acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului Vamal Chișinău, Serviciului Vamal al Republicii Moldova, terț S.C. „AIM Handling" S.R.L., cu privire la anularea actelor administrative.

La 13 aprilie 2023, cauza menționată a fost distribuită aleatoriu spre examinare prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului-raportor Viorica Dodon.

Prin încheierea din 15 septembrie 2025 a vicepreşedintei interimare a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a dispus supunerea redistribuirii cauzei de contencios administrativ înaintată de S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. împotriva Biroului Vamal Chișinău, Serviciului Vamal al Republicii Moldova, terțul S.C. „AIM Handling" S.R.L., cu privire la anularea actelor administrative, unui alt judecător specializat în materie de contencios administrativ, pentru examinare.

La 17 septembrie 2025, cauza menționată a fost redistribuită aleatoriu spre examinare prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului-raportor Ina Pruteanu.

În ședința de judecată din 16 februarie 2026, reprezentantul reclamantei, Nicolae Șandrovschi, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova în vederea exercitării controlului constituționalității cu privire la:

- verificarea constituționalității normelor prevăzute la art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) din Codul fiscal, sub aspectul corespunderii cu art. 1 alin. (3), art. 16, art. 20, art. 23, art. 26, art. 46 și art. 54 din Constituție;
- declararea neconstituțională a normei art. 103 alin. (9^{10}) din Codul fiscal „Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri";
- declararea neconstituțională a normei art. 124 alin (21) din Codul fiscal „Se scutește de acciză importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri".

În motivarea cererii s-a invocat că, prevederile menționate au fost introduse inițial prin Legea nr. 172 din 27.07.2018 pentru modificarea unor acte legislative în următoarele componente art. 103 alin. (9^{10}): „Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, precum și importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012410-271012590, 271019430-271019480, 271020110- 271020190 și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal, destinate aprovizionării la ieșirea din țară, în limitele capacității rezervorului mijlocului de transport" și art. 124 alin. (21): „Se scutește de acciză importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, precum și importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012410-271012590, 271019430-271019480, 271020110-271020190 și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal, destinate aprovizionării la ieșirea din țară, în limitele capacității rezervorului mijlocului de transport".

Reprezentantul reclamantei a precizat că, înainte de adoptarea Legii nr. 172 din 27.07.2018, regimul fiscal pentru combustibilul destinat aprovizionării aeronavelor era structurat, în principal, prin mecanisme de restituire a accizelor pentru produsele petroliere livrate pentru alimentarea aeronavelor, fără o condiționare expresă de sintagma „transport internațional de mărfuri și pasageri" și fără o delimitare atât de rigidă între tipuri de zboruri sau configurații contractuale. Practic, accentul era pus pe destinația obiectivă - alimentarea aeronavelor - nu pe calificări suplimentare greu de verificat.

Astfel, conform art. 125 alin. (2^2) din Codul fiscal (versiune în vigoare din 17.08.2018), „Suma accizelor achitată la importul mărfurilor supuse accizelor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210 se restituie ulterior, în modul stabilit de Guvern, agenților economici care livrează aceste mărfuri pentru alimentarea aeronavelor".

Ulterior, prevederile art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) din Legea nr. 172 din 27.07.2018 au fost abrogate prin Legea nr. 119 din 04.09.2019, pe motiv că din documentele plasate pe pagina web a Parlamentului aferente legii în cauză, rezultă că avizul Guvernului a fost unul negativ în partea „ce ține de scutirea de T.V.A. fără drept de deducere și acciză a produselor petroliere respective în zona de control vamal de la frontiera de stat și la posturile vamale interne de control".

Prin Legea nr. 119 din 04.09.2019 s-a renunțat la componenta referitoare la zona de control vamal și s-a restrâns sfera de aplicare a scutirilor, păstrându-se doar referința la aeronavele implicate în transportul internațional. Într-un interval foarte scurt (2018- 2019), textele care stau la baza regimului de scutire au suferit modificări succesive, cu implicații directe asupra contribuabililor din sectorul produselor petroliere.

De asemenea, prin Hotărârea nr. 23 din 10.10.2019, Curtea Constituțională a decis că la momentul adoptării prezentei hotărâri aceste norme sunt expuse în redacția Legii nr. 119 din 04 septembrie 2019, și textele contestate de autorul sesizării ca nefiind acceptate de către Guvern nu se mai regăsesc, și necesitatea examinării constituționalității acestora a decăzut. Prin urmare, reieșind din faptul că prevederile contestate au fost abrogate, Curtea a dispus sistarea procesului în această parte a sesizării.

În acest sens, reprezentantul reclamantei a menționat că *prin prezenta excepție urmează a fi sesizată Curtea Constituțională* cu privire la neconstituționalitatea prevederile art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) din Codul fiscal *doar în partea ce ține de sintagma „transportul internațional de mărfuri și pasageri"* prevăzută la scutirea de T.V.A. și acciză la importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor, ci nu în partea ce ține de „scutirea de TVA fără drept de deducere și acciză a produselor petroliere respective în zona de control vamal de la frontiera de stat și la posturile vamale interne de control".

Suplimentar a menționat că, o confirmare a faptului că art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21), în forma actuală, nu sunt pe deplin corelate cu principiile constituționale ale calității legii și ale securității juridice este că, deși ele pretind să reglementeze exhaustiv regimul de scutire pentru combustibilul destinat aviației, nu definesc noțiuni esențiale precum „aeronave implicate în transportul internațional", „destinația finală a combustibilului" sau standardul probatoriu necesar pentru confirmarea acestei destinații. Aceste elemente au fost lăsate, în fapt, la latitudinea Serviciului Vamal, care, prin practică și instrucțiuni interne, a completat și a reinterpretat legea, generând, astfel, un risc sporit de atingere a drepturilor contribuabililor.

Mai mult decât atât, prin actele de audit postvămuire și deciziile de regularizare emise în privința S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L., Serviciul Vamal a operat cu propriile sale criterii privind modul „corect" de utilizare a combustibilului scutit, fără ca aceste criterii să fie prevăzute expres în art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) din Codul fiscal sau într-un alt act normativ cu forță de lege.

Reieșind din cele expuse, reprezentantul reclamantei a solicitat admiterea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Reprezentanta Serviciului Vamal, Cătălina Barcar, și avocatul terțului S.C. „AIM Handling" S.R.L., Nicolae Botnari, au solicitat respingerea cererii.

Audiind participanții la proces, instanța a dispus că se va expune asupra cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate în procedură scrisă.

În conformitate cu art. 230 din Codul administrativ, *încheierile judecătorești care se motivează se emit în procedură scrisă.* Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează participanții la proces.

Analizând criteriile pe care trebuie să le îndeplinească excepția de neconstituționalitate, judecătorul consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova din considerentele ce urmează.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, s-a constatat că pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Înalta Curte a statuat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169-171.

În conformitate cu art.12^1 din Codul de procedură civilă, (1) În cazul existenţei incertitudinii privind constituţionalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Preşedintelui Republicii Moldova, a hotărârilor şi ordonanţelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluţionarea unei cauze, instanţa de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituţională.

(2) La ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate şi sesizarea Curţii Constituţionale, instanţa nu este în drept să se pronunţe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformităţii cu Constituţia a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiţii:

a) obiectul excepţiei intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie;

b) excepţia este ridicată de către una din părţi sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanţa de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluţionarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curţii Constituţionale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac şi care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunţarea Curţii Constituţionale asupra excepţiei de neconstituţionalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condiţiile specificate la alin. (2), instanţa refuză ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanţa de judecată poate ridica excepţia de neconstituţionalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curţii de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Criteriile pe care instanţa urmează să le verifice la ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate rezidă din prevederile art. 12^1 din Codul de procedură civilă, și anume:

1.Cererea de chemare în judecată a fost acceptată în modul prevăzut de lege.

Codul administrativ nu reglementează instituţia primirii pe rol a acţiunilor în contencios administrativ, or, acţiunea în contencios administrativ este acceptată odată cu depunerea acţiunii. În speţă, judecătorul constată că acţiunea a fost depusă de S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. la 13 aprilie 2023. Judecătorul la această etapă nu a constatat niciunul din temeiurile prevăzute la art. 207 din Codul administrativ pentru a considera acţiunea inadmisibilă.

Astfel, judecătorul consideră că este întrunită prima condiţie.

2. Obiectul excepţiei intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie.

În speţă, se solicită ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate a art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21) din Codul fiscal, *în partea ce ţine de sintagma „transportul internaţional de mărfuri şi pasageri"* prevăzută la scutirea de T.V.A. şi acciză la importul mărfurilor de la poziţiile tarifare 271012310, 271012700 şi 271019210,

destinate aprovizionării aeronavelor, ci nu în partea ce ține de „scutirea de TVA fără drept de deducere și acciză a produselor petroliere respective în zona de control vamal de la frontiera de stat și la posturile vamale interne de control".

Conform art. 2, art. 6 lit. b) și art. 10 alin. (1) al Legii nr. 100/22.12.2017 cu privire la actele normative, legea organică este actul normativ adoptat de Parlament care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.

Prin urmare, obiectul excepției în prezenta cauză intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM, care stabilește că Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului.

Judecătorul consideră că este întrunită a doua condiție.

3. Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.

Excepția de neconstituționalitate în prezenta cauză este ridicată de reprezentantul reclamantei S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L.

Judecătorul consideră că este întrunită a treia condiție.

4. Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

Judecătorul constată că prevederile art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) din Codul fiscal, urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, or în actele administrative contestate de către reclamantă în prezenta cauză, autoritatea publică pârâtă face referire la nerespectarea de către S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. a acestor prevederi prin utilizarea Jet Fuel în alte scopuri decât cele prevăzute, fără a achita obligațiile vamale corespunzătoare.

Judecătorul consideră că este întrunită a patra condiție.

5. Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Verificând jurisprudența Curții Constituționale, judecătorul a constatat că prin prin Hotărârea nr. 23 din 10 octombrie 2019, Curtea Constituțională a decis că la momentul adoptării prezentei hotărâri aceste norme sunt expuse în redacția Legii nr. 119 din 04 septembrie 2019, și textele contestate de autorul sesizării ca nefiind acceptate de către Guvern nu se mai regăsesc, și necesitatea examinării constituționalității acestora a decăzut. Prin urmare, reieșind din faptul că prevederiie contestate au fost abrogate, Curtea a dispus sistarea procesului în această parte a sesizării.

În prezenta cerere, însă, reclamanta înaintează critici de neconstituționalitate diferite de cele menționate în Hotărârea nr. 23 din 10 octombrie 2019, și anume solicită verificarea constituționalității art. 103 alin. (9^{10}) și art. 124 alin. (21) din Codul fiscal, *în partea ce ține de sintagma „transportul internațional de mărfuri și pasageri"* prevăzută la scutirea de T.V.A. și acciză la importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor, ci nu în partea ce ține de „scutirea de TVA fără drept de deducere și acciză a produselor petroliere respective în zona de control vamal de la frontiera de stat și la posturile vamale interne de control".

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, atunci când în sesizare se invocă argumente noi, acesta constituie temei de admitere a sesizării de către instanța de judecată (a se vedea: pct. 19 din HCC 40 din 8.05.2018): „19. Curtea observă că în sesizare se invocă și alte argumente, prin urmare, aceasta conține elemente noi.

Aşadar, instanţa de judecată a procedat corect atunci când a sesizat Curtea în vederea examinării excepţiei de neconstituţionalitate".

Respectiv, existenţa Hotărârii Curţii Constituţionale nr. 23 din 10 octombrie 2019 nu poate să constituie un impediment pentru a solicita şi ridica controlul de constituţionalitate din perspectiva altor critici de neconstituţionalitate invocate în prezenta sesizare. Totodată, circumstanţele faptice şi aspectele de drept din sesizarea anterioară, comparativ cu prezenta sesizare şi în raport cu norma contestată, diferă semnificativ.

Potrivit Ghidului elaborat de Curtea Constituţională privind condiţiile de admisibilitate a sesizărilor privind excepţia de neconstituţionalitate, faptul că (i) există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituţională sau (ii) există o decizie de inadmisibilitate, nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepţie de neconstituţionalitate din perspectiva altor critici de neconstituţionalitate.

Astfel, judecătorul consideră că formal poate fi concluzionat că este întrunită a cincea condiţie.

Astfel, cererea cu privire la ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate întruneşte condiţiile prevăzute la art. 12^1 din Codul de procedură civilă, din care motive judecătorul consideră necesar de a sesiza Curtea Constituţională a Republicii Moldova.

În lumina celor menţionate supra şi în conformitate cu art. 2, 195, 230 din Codul administrativ, art. 12^1, 269-270 din Codul de procedură civilă, judecătorul

d i s p u n e :

Se admite cererea înaintată de reclamanta S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. cu privire la ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate, în cauza de contencios administrativ înaintată de S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. împotriva Biroului Vamal Chişinău, Serviciului Vamal al Republicii Moldova, terţ S.C. „AIM Handling" S.R.L., cu privire la anularea actelor administrative.

Se sesizează Curtea Constituţională a Republicii Moldova cu privire la realizarea controlului constituţionalităţii normelor prevăzute la art. 103 alin. (9^{10}) şi art. 124 alin. (21) din Codul fiscal, sub aspectul corespunderii cu art. 1 alin. (3), art. 16, art. 20, art. 23, art. 26, art. 46 şi art. 54 din Constituţie.

Se remite Curţii Constituţionale a Republicii Moldova prezenta încheiere, sesizarea reclamantei S.C. „Lukoil-Moldova" S.R.L. şi copia acţiunii de contencios administrativ.

Ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunţarea Curţii Constituţionale asupra excepţiei de neconstituţionalitate se amână pledoariile.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Judecătorul Ina Pruteanu

Copia corespunde originalului.
Judecătorul Ina Pruteanu